

Bocian

OCHRONA PUSTUŁKI W ROKU 2019

2019-10-15

W sezonie 2019, w ramach kontynuacji czynnej ochrony pustułki w powiatach: siedleckim, sokołowskim, węgrowskim, łosickim i łukowskim skontrolowaliśmy **441** skrzynek, spośród których do zasiedlenia nadawało się **425**. Skrzynki zamontowane są na terenie 23 gmin oraz na terenie miasta Siedlce.

Straty w skrzynkach

Poza ww. liczbą w terenie powinno być jeszcze kolejnych 7 skrzynek dostępnych dla pustulek. Przyczyny ich niedostępności okazały się następujące:

- drzewa z 4 skrzynkami zostały ścięte (2 w gm. Wiśniew, 1 w gm. Zbuczyn, 1 w gm. Sabnie). Wydaje się, że w dwóch przypadkach drzewa ścięto celowo.

- zlikwidowano specjalnie ustawiony słup z budką (gm. Sokołów Podl.);

- dwa specjalnie ustawione słupy, na których zamontowane były skrzynki przewróciły się (gm. Sokołów Podl.). Obie skrzynki odzyskano.

Ponadto 16 skrzynek było uszkodzonych. Nie nadawały się do zasiedlenia. Kilka z nich będzie można naprawić, jednak większość nadaje się do wymiany.

Rezydenci skrzynek

W 2019 roku skrzynki przeznaczone dla pustulek zasiedlały trzy gatunki ptaków: **pustułki**, **sójki** oraz **gołębie miejskie**. Te ostatnie wyłącznie na terenie miasta Siedlce. Ponadto stwierdzono gniazda **wiewiórek** i **os**. W przypadku gniazd sójek i wiewiórek trudno jest ustalić liczbę gniazd czynnych w sezonie 2019.

Pustułki

Zasiedlone skrzynki przez pustułki: **193**. Liczba ta stanowi 45,4% zajętych skrzynek nadających się do zasiedlenia). Liczba par lęgowych w porównaniu z sezonem 2018 była o 31,3% wyższa (wzrost ze 147 do 193 par). Tak wyraźny skok w liczbie par lęgowych wynika z kilku przyczyn; po pierwsze z dobrych warunków pokarmowych (gradacja gryzoni polnych), po drugie (bardzo ważne) ze znacznej liczby wymienionych skrzynek lęgowych w minionych 2-3 latach oraz innych interwencji (obcinanie gałęzi, czyszczenie).

Wielkość lęgów

Średnia liczba jaj w zniesieniu wyniosła: **5,56 jaj** na gniazdo (na podstawie 96 lęgów). Nie uwzględniono kilku lęgów, które uznane zostały za powtarzane. W takich lęgach liczba jaj zwykle jest niższa. Liczba jaj w zniesieniu wahała się od 4 do 8 (dwa przypadki).

Efekty lęgów

Spośród 193 lęgów, sukces (odchowany min. 1 młody) odnotowano w **157** gniazdach, co stanowi 81,34% wszystkich par lęgowych. Średnia liczba piskląt na gniazdo z sukcesem wyniosła **4,69** (na podstawie obserwacji 91 lęgów). Dla porównania w roku 2018 średnia ta wyniosła 4,67 (na podstawie 61 lęgów). Poszczególne pary wyprowadziły od 1 do 7 młodych.

Średnia liczba odchowanych młodych przypadająca na parę lęgową wyniosła **3,89**.

Łączna liczba odchowanych młodych we wszystkich zajętych skrzynkach wyniosła ok. **751**.

Dla porównania, w roku 2018 nasze pustułki odchowały na tym samym terenie około 615 młodych, a w 2017 – około 582 młode.

Straty lęgów

W 35 skrzynkach zanotowano straty, co stanowi 18,13% wszystkich lęgów. Przyczyny strat nie są wyjaśnione. Np. w jednej z budek pozostały pióra po wysiadującej samicy, z kolei w innym miejscu pióra po rozszarpanej samicy leżały pod drzewem z budką, gdzie wcześniej były wysiadywane jaja. Podejrzenia w tych przypadkach padają na puszczyki. W dwóch przypadkach martwe samice znaleziono pod skrzynkami, w których były lęgi – w jednej jaja, w drugiej świeżo wyklute martwe pisklęta. Tę drugą skrzynkę zajęła później inna samica, która z powodzeniem wychowała 3 młode. Dwa ostatnie przypadki mogą dotyczyć konkurencji o gniazdo wewnątrz gatunku. Ponadto w pobliżu jednej z zajętych skrzynek, zamontowanej na słupie energetycznym, znaleziono martwego samca (fot. w załączeniu), a z gniazda zniknęła zawartość lęgu. Samica zajmująca tę skrzynkę koczowała dłuższy czas w najbliższej okolicy. Stwierdzono też kilka porzuconych lęgów z jajami. Z jednej skrzynki zniknęły też puchowe pisklęta.

Obrączkowanie

W sezonie lęgowym zaobrączkowanych zostało 59 piskląt pustulek z 12 gniazd, na terenie gmin: Łuków, Mokobody, Siedlce, Wiśniew, Trzebieszów, Wodnie i Zbuczyn.

Ciekawostki

Jedna z par pustulek wyprowadziła z powodzeniem młode z budki, obok której (na sąsiednim drzewie) znajdowało się gniazdo kruka (patrz załączone zdjęcie). Pustułki wysiadywały jaja, a następnie opiekowały się małymi pisklętami, kiedy młode kruki siedziały jeszcze w gnieździe. Dwa lęgi z pozytywnym efektem, po raz kolejny (drugi rok z rzędu), miały miejsce w budkach zawieszonych nisko nad ziemią, na wys. 3,5-4 m. Jedna na słupie energetycznym, druga na drzewie (patrz załączone zdjęcie). W dwóch przypadkach pustułki prawdopodobnie przystąpiły do drugiego lęgu po odchowaniu pierwszej serii piskląt. Niestety w obu przypadkach lęgi te uległy zniszczeniu. Jeden na etapie jaj, drugi na etapie piskląt.

W pracach terenowych wzięły udział następujące osoby: Przemysław Abramowski, Maciej Cmoch, Michał Dziedzic, Artur Goławski, Bartosz Janic, Maciej Kamiński, Kamil Kryński, Krzysztof Laskowski, Marek Lewkowicz, Andrzej Łukijańczuk, Jerzy Mikołajczuk, Wiesław Nowicki, Wojciech Okliński, Agnieszka Parapura, Paweł Powalka, Joanna Rzępała, Mirosław Rzępała, Tomasz Sołtaniuk, Piotr Szewczyk, Adam Tarłowski, Paulina Zielińska.

Wszystkim wymienionym osobom należą się serdeczne podziękowania za wkład włożony w ochronę pustułki. Ponadto dziękuję Wszystkim tym, którzy dokonali wpłat poprzez stronę <https://pomagam.pl/pustulka> i bezpośrednio na konto BOCIANA, na rzecz wsparcia realizacji projektu. Zamieszczone informacje na ww. stronie cały czas są aktualne. Środki, które napłynęły wcześniej zostały już wykorzystane na zakup i montaż nowych skrzynek lęgowych na przełomie 2018 i 2019 roku. W powyższym tekście wymienione są tegoroczne straty w budkach. Do liczby kilkunastu budek, które należało by zakupić i naprawić trzeba dodać jeszcze potrzeby kilkudziesięciu interwencji związanych z poobcinaniem gałęzi zasłaniających do nich dolot, aby stały się bardziej atrakcyjne i bezpieczne dla pustulek. Jak wynika z powyższych informacji – warto to robić. Serdecznie namawiam do wsparcia!

Mirosław Rzępała